

Funktionsprogram för Södertörns brandförsvärsförbund

Version 1

Dokumentinformation

Upprättad	Diarienummer	
2024-03-05	2024-000247	
Upprättad av	Beslutad av	Ersätter
Linda Hillner (extern konsult)	Förbundsdirektionen	<i>Nytt dokument</i>

Sammanfattning

Detta funktionsprogram är framtaget på initiativ av SBFf med stöd av externa konsulter. Arbetet har stämts av löpande med en intern styrgrupp. Programmet är samberett med samtliga medlemskommuner.

Funktionsprogrammets syfte är att fördjupa kunskap, konsekvensbedöma olika åtgärdsalternativ samt ge förslag på hur funktioner och samband som ska beaktas vid ombyggnad och nybyggnad av SBFf:s verksamhetslokaler. Kort sagt – hur bygger SBFf en optimal brandstation!

Ett funktionsprogram är en generell beskrivning om hur en lokaltyp på bästa sätt ska utformas för att vara ändamålsenlig och driftseffektiv för en viss typ av verksamhet. Syftet med detta funktionsprogram är att samla de rumsliga funktioner och samband som ska eller bör vara uppfyllda för att bedriva en säker räddningstjänst med god arbetsmiljö. Fokus är på korta ledtider, friska brandmän¹ och korta responstider. Programmet ska även beskriva de allmänna tekniska behoven och utformningen. Funktionsprogrammet ska utgöra en vägledning för vad som ska beaktas vid uppförande eller ombyggnation av en brandstation eller värn, och avsikten är att sammanfatta olika lagar, föreskrifter och råd samt anvisningar. Funktionsprogrammet är utformat utifrån de krav som finns till dagsdato.

SBFF har idag sex kategorier av fastighetsinnehav. Dessa är bland annat Brandstation – heltid, Brandstation – deltid och Brandvärn. Varje station har olika förutsättningar, både i omgivning och uppdrag, men alla stationer har samma grundfunktioner och flöden. För att skapa rätt förutsättningar utan att låsa fast kravspecifikationen, i ett enskilt byggprojekt, beskrivs dessa funktioner var och en för sig och vilka samband som är

¹ <https://www.msb.se/sv/publikationer/friska-brandman--skellefteamodellen-forbattrar-arbetsmiljon>

Södertörns brandförsvarsförbund

Adress: Mogårdsvägen 2
143 43 Vårby
E-post: brandforsvaret@sbff.se
Webb: www.sbff.se

Telefon: 08-721 22 00
Org. nummer: 222 000-0737
Bankgironummer: 5227-7811

viktiga för att skapa effektiva flöden. De funktioner/flöden som finns i olika utsträckning på varje enskild brandstation:

- Vagnhall
- Friska brandmän²
- Verkstad, förråd och förvaring räddningsmaterial
- Personalutrymmen
- Stationsnära övning
- Teknik, miljö och säkerhet i fastigheten

I detta funktionsprogram beskrivs varje funktioner och dess samband som krävs på varje station för att upprätthålla kompetens och material samt för att få till effektiva flöden inom stationen.

² Ett av MSB framtaget koncept.

Innehållsförteckning

Dokumentinformation	1
Sammanfattning	1
Inledning	5
Funktionsprogram	6
Vad är ett funktionsprogram	6
Förmågeprojektet	8
SBFF:s fastighetstyper	8
Brandstation - heltid	8
Brandstation - deltid	8
Brandvärn	8
Övningsplats	9
Beredskapsförråd	9
Fastighet och installation för räddning till sjöss	9
Ordinarie kompetenser - funktioner och samband	10
Vagnhall	11
Portar	11
Garageplatser fordon	12
Uppställningsytor efterfordon	12
Tvätthall	13
Kompressor räddningsfordon	13
Friska brandmän	14
Verkstad, förråd och förvaring räddningsmaterial	16
Personalytor	17
Stationsnära övning	19
Specialkompetenser - funktioner och samband	21
Externutbildning/kommunutbildning	21
Uthyrning flytvästar	22
Centralförråd SBFF	22
Räddningsklättring	23
Djurräddning	23
Tung räddning	23
Kemisk olycka	24
Radio- och sambandsteknik	24

Fordonsverkstad.....	24
Skyltverkstad.....	25
Verkstad räddningsmaterial.....	25
Räddnings-/Larmcentralen (RC).....	26
Drönarövervakning.....	26
Slangtvätt.....	27
Förstärkningsresurs (allmän).....	27
Skogsbrandsresurs.....	28
Hög riskmiljö, förstärkningsresurs.....	28
Katastrofenhet förstärkningsresurs.....	28
Teknik i en räddningsfastighet.....	29
Byggnad.....	29
Tak.....	29
Fasad.....	29
Invändiga ytskikt.....	29
Uppvärmning/elförsörjning.....	29
Reservkraft.....	30
Ventilation.....	30
IT-struktur.....	30
Städrum.....	30
Utemiljö.....	30
Avfallshantering.....	30
Farligt avfall.....	31
Teknisk för vattenrening.....	31
Personal- och besöksparkering.....	31
Miljö i en räddningsfastighet.....	31
Säkerhet i en räddningsfastighet.....	32
Upptäckande skyddsåtgärder.....	32
Försvårande skyddsåtgärder.....	32
Yttre fastighetssäkerhet.....	32
Inre fastighetssäkerhet.....	33
Hanterande skyddsåtgärder.....	35
Säkerhetsskydd.....	35
Brandskydd/SBA.....	35
Funktioner från en svunnen tid.....	36

Inledning

Södertörns brandförsvarsförbund (härefter SBFF) är ett kommunalförbund som omfattar tio medlemskommuner³. Samverkan mellan kommuner kan ske i flera former och regleras via Kommunallagen. I SBFF:s fall har medlemskommunerna valt att bilda ett kommunalförbund där medlemmarna överlämnar kommunal verksamhet till förbundet. Detta beskrivs tillsammans med styrprinciper för SBFF i den, av medlemskommunerna, beslutade förbundsordningen.

Kommunen är enligt lag ansvarig för all räddningstjänst, förutom i några speciella former. Räddningstjänstens uppgift är att förebygga olyckor och begränsa skadorna när de inträffar. Alla kommuner ska ha en räddningstjänst. Om räddningstjänsten har resurser tillgängliga kan de i vissa fall göra en insats även när händelsen inte uppfyller lagkriterierna för räddningstjänst. SBFF ansvarar, å medlemskommunernas räkning, för räddningstjänsten inom kommunernas samlade geografiska område.

³ Botkyrka, Ekerö, Haninge, Huddinge, Nacka, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Södertälje och Tyresö.

Funktionsprogram

Detta funktionsprogram är framtaget på initiativ av SBFF med stöd av externa konsulter från Norem AB. Programmet har arbetats fram av en arbetsgrupp bestående av: Henrik Lindström räddningschef, Reine Jonsson teknisk chef, Börje Mandahl Fastighetsansvarig, Torsten Fagerhäll säkerhetschef, Ingrid Eide Andersson konsult Norem AB samt Linda Hillner konsult Norem AB. Arbetet har stämts av löpande med en intern styrgrupp bestående av Cecilia Uneram Förbundsdirektör, Henrik Lindström räddningschef samt Karin Norman tillförordnad ekonomichef.

Programmet är samberett med samtliga medlemskommuners kommundirektörer och ekonomidirektörer/-chefer. Programmet är beslutat av SBFF:s Förbundsdirektion och kommuniceras till medlemskommuners fullmäktige via SBFF:s förslag på mål och budget för år 2024.

Funktionsprogrammets syfte är att fördjupa kunskap, konsekvensbedöma olika åtgärdsalternativ samt ge förslag på hur funktioner och samband som ska beaktas vid ombyggnad och nybyggnad av SBFF:s verksamhetslokaler. Kort sagt – hur bygger SBFF en optimal brandstation!

Vad är ett funktionsprogram

Ett funktionsprogram är en generell beskrivning om hur en lokaltyp på bästa sätt ska utformas för att vara ändamålsenlig och driftseffektiv för en viss typ av verksamhet, i detta fall kommunal räddningstjänst med tillhörande verksamhet och tjänster. Funktionsprogrammet ska utgå ifrån Direktionens strategiska dokument och ambitioner för serviceutbud och servicenivå. Funktionsprogram kan med fördel kompletteras med ett tekniskt funktionsprogram för att ytterligare fördjupa SBFF:s beskrivna tekniska behov samt skapa en standardisering inom kommunsfären.

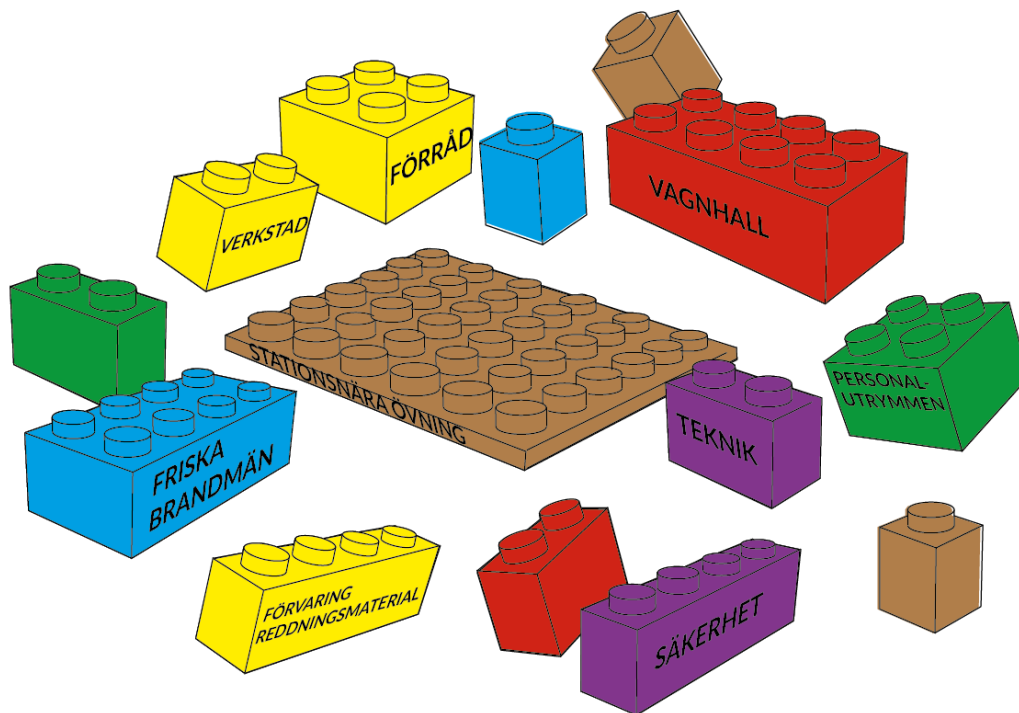
Syftet med detta funktionsprogram är att samla de rumsliga funktioner och samband som ska eller bör vara uppfyllda för att bedriva en säker räddningstjänst med god arbetsmiljö. Fokus är på korta ledtider, friska brandmän⁴ och korta responstider. Programmet ska även beskriva de allmänna tekniska behoven och utformningen, på ett generellt plan, för en effektiv och ändamålsenlig drift av räddningstjänst, exklusive utrustning och fordon som är kopplade till fastigheten. Dessa är dock beaktade i de funktionskrav som presenteras i detta dokument.

Funktionsprogrammet ska utgöra en vägledning för vad som ska beaktas vid uppförande eller ombyggnation av en brandstation eller värn, och avsikten är att sammanfatta olika lagar, föreskrifter och råd samt anvisningar. Funktionsprogrammet är utformat utifrån de krav som finns till dagsdato. Det är viktigt att inför varje enskilt byggprojekt kontrollera aktuella lagar, råd och anvisningar.

Funktionsprogrammet belyser vidare önskade kopplingar mellan funktioner och rumssamband som verksamheten kräver. Programmet ska ligga till grund för

⁴ <https://www.msb.se/sv/publikationer/friska-brandman--skellefteamodellen-forbattrar-arbetsmiljon>

projekteringen och ge riktning genom hela byggprocessen. Befintliga fastigheter som ska anpassas, måste dock utgå utifrån sina respektive förutsättningar. Det går ofta att återanvända, anpassa, samnyttja, bygga om befintliga byggnader för att de ska uppnå nya krav. Detta anses fördelaktigt både ur ett ekonomiskt- och ett hållbarhetsperspektiv.

Kraven på rumsliga funktioner och samband beskrivs i detta dokument som enskilda byggblock (legobitar). De beskrivs utifrån en fiktiv verklighet och behöver anpassas i de enskilda byggprojekten efter platsens förutsättningar samt behov av förmågor. De byggblock (legobitar) som presenteras i detta funktionsprogram är standardfunktioner utifrån en miniminivå på förmåga. Byggblocken (legobitarna) kan byggas ihop så att de möter dessa behov i ett enskilt byggprojekt och även kompletteras med "legobitar" för diverse specialkompetenser så som exempelvis Tung räddning. Specialkompetenser beskrivs inte i detalj i detta funktionsprogram då de anses vara en unik funktion som endast finns på ett eller fåtal ställe inom SBFF:s verksamhet. Det har i detta arbete bedömts som ej lämpligt att skapa ett generellt funktionsprogram för denna del av SBFF:s verksamhet.

Förmågeprojektet

Hur en verksamhetslokal ska utformas utgår ifrån den verksamhet som ska bedrivas i lokalen. I detta funktionsprogram ska samband och funktioner för att bedriva en effektiv och ändamålsenlig räddningstjänst beskrivas. Hur räddningstjänstuppsdraget ska utföras och vilka förmågor som krävs beskrivs i förbundets *Förmågebeskrivning*. Den ska förtydliga vad uppdraget sätter för krav på räddningstjänstens skadeplatsnära förmåga. Den beskriver alla förmågor och färdigheter som SBFF behöver för att kunna utföra alla delar av det skadeplatsnära arbetet.

SBFF arbetar för närvarande på att uppdatera sin *Förmågebeskrivning* utifrån nya förutsättningar i så väl närmiljö som omvärlden. Detta arbete förväntas vara klart våren 2024. När en ny *Förmågebeskrivning* finns behöver funktionsprogrammet ses över och uppdateras för att möta nya eller reviderade behov och förmågor.

SBFF:s fastighetstyper

SBFF har idag sex kategorier av fastighetsinnehav. Dessa är Brandstation – heltid, Brandstation – deltid, Brandvörn, Övningsplats, Beredskapsförråd, Fastighet och installation för räddning till sjöss.

Brandstation - heltid

Heltidsstationen har räddningspersonal på plats dygnet runt och alla dagar på året. Personalen befinner sig på stationen under alla tider på dygnet och plats för vila samt tillagning och förtäring av mat behöver finnas. De olika heltidsstationerna har även olika specialkompetenser så som exempelvis djurräddning. Då krävs ytterligare ytor och funktioner för stationens specialkompetenser.

Brandstation - deltid

Deltidsstationen har endast räddningspersonal på plats vid insats och övning. Deltidsstationerna har inte någon specialkompetens, men i övrigt krävs i stort sett samma ytor och funktioner som på en heltidsstation.

Under varje funktion/yta nedan beskrivs vad som särskiljer deltidstationen.

Brandvörn

Den frivilliga brandstyrka som utgår ifrån brandvärnet är ofta en geografisk förstärkningsresurs och innebär att de är först på plats vid olycksplatsen innan närmaste heltidsstation kommer fram. Arbetsuppgifter varierar från direkt uttryckning till samarbete med huvudstyrka. Det kan vara exempelvis trafikolyckor, bränder och liknande andra insatser. Personal på värnen rökdyker aldrig.

Tidigare saknade brandmän tillhörande värn särskild utbildning, men på senare tid har ett system med certifiering införts. Utbildningen sker främst på distans, med praktiska övningar inom den ordinarie räddningstjänstens organisation.

Under varje funktion/yta nedan beskrivs vad som särskiljer brandvärnen.

Övningsplats

SBFF har idag flera övningsplatser, där övningsplatsen i Botkyrka är huvudplatsen för olika typer av utbildningar och övningar. Samtliga stationer, heltid som deltid och värn, har också i olika grad behov av en mer stationsnära övningsplats för enklare övningar och tester. Funktioner och samband för stationsnära övningsplats kommer redovisas i detta funktionsprogram.

Övningsfältet i Botkyrka, eller Tuna gård som det egentligen heter, har en unik funktion som endast finns på ett ställe inom SBFF:s verksamhet. Det har i detta arbete bedömts som ej lämpligt att skapa ett generellt funktionsprogram för denna del av SBFF:s verksamhet. Förbundet kommer kartlägga platsen och behovet i särskild ordning under 2024 i samband med det utvecklingsarbete som pågår tillsammans med Botkyrka kommun och framtagande av ny detaljplan.

Beredskapsförråd

SBFF har idag ett dedikerat beredskapsförråd. Samtliga stationer, heltid som deltid och värn, har också i olika grad förråd som ska dels täcka det dagliga behovet, dels fungera som ett förråd av beredskapsutrustning. Funktioner och samband för stationsnära beredskapsförråd kommer redovisas i detta funktionsprogram.

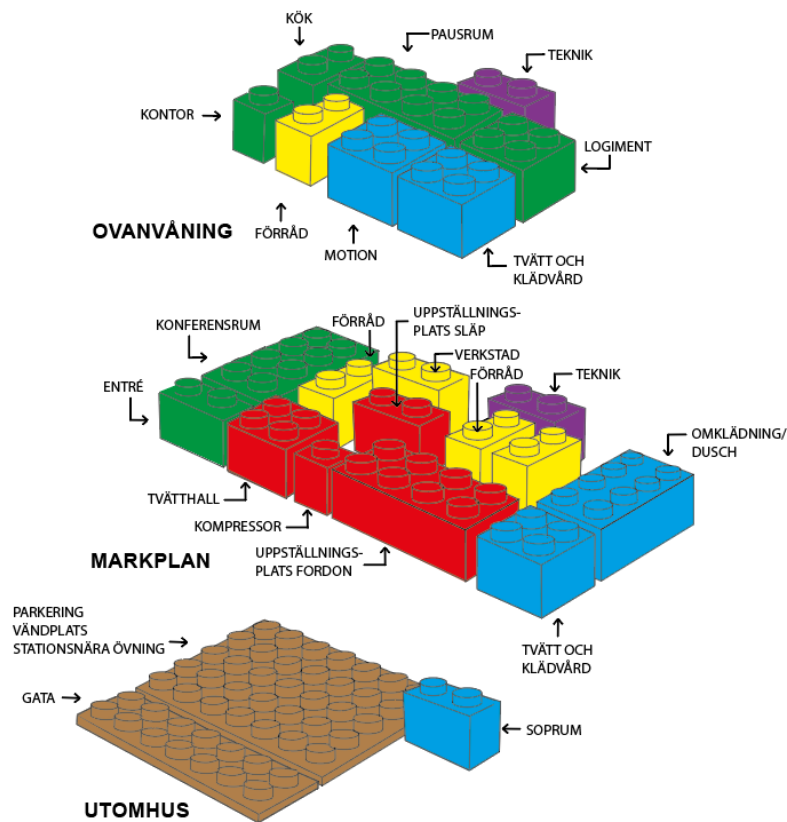
Förbundets dedikerade beredskapsförråd är en unik funktion som endast finns på ett ställe inom SBFF:s verksamhet. Det har i detta arbete bedömts som ej lämpligt att skapa ett generellt funktionsprogram för denna del av SBFF:s verksamhet. Förbundet kommer kartlägga platsen och behovet i särskild ordning.

Fastighet och installation för räddning till sjöss

SBFF har idag flera platser där förbundet kan utgå från i samband med räddningsinsats till sjöss. Funktioner och samband för dessa kommer utredas vidare i nästa version av funktionsprogrammet.

Ordinarie kompetenser

- funktioner och samband

SBFF är idag organiserade utifrån en standardkompetens, med tillhörande rumsfunktion, som finns på varje brandstation. Varje heltidsbrandstation är bemannad dygnet runt med en styrka om sex (6) personer, 1 styrkeledare och 5 brandmän. Vid eventuell utryckning så rycker stationen ut med en minst en släckbil (10). I flera fall kompletteras denna med antingen ett höjdfordon (30) alternativt en tankbil (40). Vid specifika insatser rycker förbundets specialenheter ut, exempelvis räddningsklättring.

Varje station har olika förutsättningar, både i omgivning och uppdrag, men alla stationer har samma grundfunktioner och flöden. För att skapa rätt förutsättningar utan att låsa fast kravspecifikationen, i ett enskilt byggprojekt, beskrivs dessa funktioner var och en för sig och vilka samband som är viktiga för att skapa effektiva flöden. Räddningstjänstens arbete och räddningsinsatser handlar till stor del om logistik.

De funktioner/flöden som finns i olika utsträckning på varje enskild brandstation:

- Vagnhall
- Friska brandmän⁵
- Verkstad, förråd och förvaring räddningsmaterial
- Personalutrymmen
- Stationsnära övning
- Teknik, miljö och säkerhet i fastigheten

Nedan beskrivs varje funktioner och dess samband som krävs på varje station för att upprätthålla kompetens och material samt för att få till effektiva flöden inom stationen.

Vagnhall

Vagnhallen är stationens hjärta, insatser börjar och slutar här. Logistiken mellan olika delar i stationen till och från räddningsfordon som finns i vagnhallen är avgörande för en effektiv räddningstjänst.

Nödvändiga funktioner:

- Portar
- Omklädningsrum/område för larmkläder
- Garageplatser fordon
- Uppställningsytor efterfordon till exempel släp
- Tvätthall (ej värn)
- Kompressor (för trycksättning av bromsar på räddningsfordon)

Viktiga samband:

- Möjlighet att separera smutsigt från rent räddningsmaterial
- Dagförråd
- Logement (endast heltidsstationer)

Portar

På äldre stationer fanns ofta portar på två sidor, det finns dock inga verksamhetsfördelar i dagens verksamhet med denna konstruktion. Det är av vikt för responstiden att det finns tillräckligt med portar för att utryckningen ska kunna ske snabbt och smidigt. Delade utfarter är inte att föredra för aktiva delar av insatsstyrkan, men för andra fordon eller efterfordon är detta en fullgod lösning.

⁵ Ett av MSB framtaget koncept.

Garageplatser fordon

I standarduppsättningen ingår följande fordon för att upprätthålla den ordinarie kompetens på en heltidsstation:

- Fordon (10) Släckbil
- Fordon (70) FIP⁶-bil
- Fordon (30) Höjdfordon
- Fordon (40) Tankbil
- Fordon (00) Personbil för tjänsteutövning och persontransport

Sedan tillkommer olika typer av räddningsfordon beroende på stationens lokalisering eller specialkompetens. Detta beskrivs i ett särskilt avsnitt ”Specialkompetenser - funktioner och samband”.

För en deltidsstation så finns med i stort sett samma uppsättning av räddningsfordon, men inte Fordon (30) Höjdfordon.

För värnen finns oftast bara 1 räddningsfordon, Fordon (10) Släckbil. Alternativt ett mindre och snabbare räddningsfordon som första insatsenhet (FIE). Detta fordon är då i stället för en fullstor släckbil, men ger inte samma förmåga.

Garageplatserna behöver utrustas med:

- Uttag för tryckluft till fordon
- Eluttag för laddning av fordon (kabelvindor från taket)
- Avgassug
- Avrinning till oljeavskiljare

Ytmåttet på varje garageplats behöver vara 5 x 9,5 meter. Detta för att skapa utrymme och rätt arbetsmiljö för den brandstyrka som arbetar i momentet.

Vagnhall behöver utrustas med:

- Verktygsbänk och småförvaring för fordonstillbehör
- Plats för skurmaskin inklusive laddning av densamma

Uppställningsytor efterfordon

I standarduppsättningen ingår följande efterfordon och tillbehör för att upprätthålla den ordinarie kompetens på en heltidsstation.

- Släpvagn med mindre båt
- Släpvagn med skogsbrandskit
- Släpvagn med fyrhjuling och släp
- Släpvagn med motorspruta (brandpump)
- Släpvagn med extra slang

⁶ FIP = Första insatsperson

Uppställningsyta kan med fördel finnas i vagnhallen bakom räddningsfordonens garageplatser. Måttet behöver vara cirka 3 meter i djup bakom garageplatserna. Detta för att skapa utrymme och rätt arbetsmiljö för den brandstyrka som arbetar i momentet.

För en deltidstation så finns samma uppsättning av efterfordon som på heltidsstationen.

För värnen finns oftast bara följande efterfordon: skogsbrandslöp samt motorspruta på släp.

Tvätthall

Efter varje insats behöver kontaminerat räddningsmaterial, så väl räddningsfordon som armaturer och slang, rengöras och iordningställas för nästa insats. SBF har inte möjlighet att samlokalisera tvätt av fordon utan funktionen behöver finnas på varje heltid- och deltidstation. Egen tvätthall behövs på varje brandstation eftersom verksamheten alltid behöver ha tillgång till tvättmöjligheter som är anpassade till stationens olika fordon. Fordonens varierande dimensioner och funktioner begränsar möjligheten att använda kommersiella tvätthallar. Arbetsmetoder, rengöringsprodukter och redskap är anpassade för att kunna rengöra fordonens olika delar på rätt sätt. Tvätthallen används även för rengöra fastighetsinstallationer (till exempel ventilationskomponenter) och annat material. Utöver detta innebär egna tvättmöjligheter robusthet i de fall verksamheten behöver vara självförsörjande.

Tvätthallen behöver inte vara ett avskilt rum som på flera befintliga stationer. Tvätthallen kan vara en del av vagnhallen som avskiljs med exempelvis ett draperi. Tvättmöjligheten behöver dock vara inomhus för att ge en god arbetsmiljö och inte vara styrd av bra utomhusklimat vid tvätt. Räddningsfordon ska, för att undvika frostsador i vattenfyllda komponenter, inte stå utomhus vid minusgrader bortsett från när de körs och används vid insats.

Tvätthallen behöver utrustas med:

- Avloppsränna ansluten till oljeavskiljare eller vattenrening
- Fast installerad högtryckstvätt ansluten till vatten och biltvättmedel
- Uppsamlingskar och behållare med biltvättmedel
- Tryckluftsuttag

Ytmåttet på tvätthallen behöver vara 6 x 12 meter. Detta för att skapa utrymme och rätt arbetsmiljö för den brandstyrka som arbetar i momentet.

Tvätthall behöver finnas på deltid, men inte på värn. Värnen kan med fördel tvätta fordonen på närmaste hel-/deltidstation.

Kompressor räddningsfordon

På tyngre fordon är det vanligt med pneumatiska bromssystem. Principen för dessa är i princip samma som för ett hydrauliskt system, men med tryckluft i stället för bromsvätska. Under färd bygger fordonet själv upp trycket men vid start kan de ta minuter för trycket att byggas upp, därför behöver de större räddningsfordonen ha konstant tillgång till tryckluft. För att förse vagnhallen med detta krävs en kompressor.

Kompressorrummet behöver utrustas med:

- Ljudisolering och vibrationsdämpning
- Gärna åtkomst utifrån för service

Gäller även deltidstation och värn.

Friska brandmän

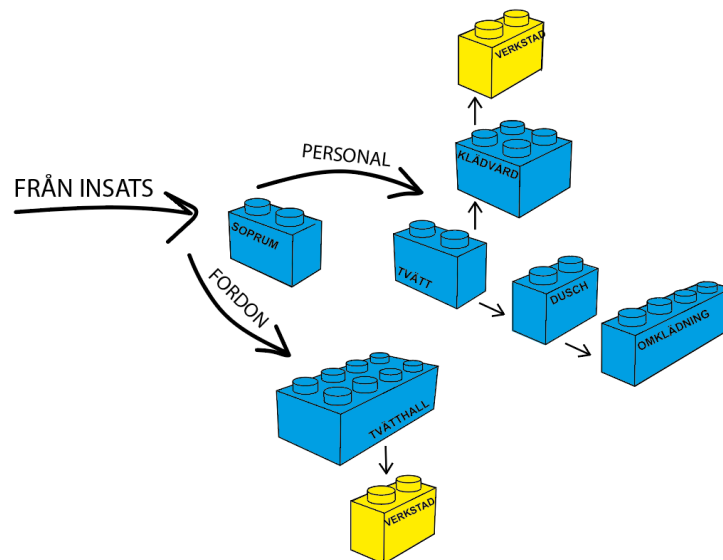
MSB⁷ har år 2014 gett ut en skrift för att sprida kunskap och forskning om brandmäns ökade risk att drabbas av vissa allvarliga sjukdomar⁸. En omständighet som skiljer brandmän från många andra grupper är att brandmännen oftare utsätts för situationer där främmande och obekanta kemiska föreningar förekommer. Brandmännen ska kunna inleda sina arbetspass i hela och rena skyddskläder och ha möjlighet till att i alla situationer skydda andningsvägar och hud. Funktioner och flöden som separerar kontaminerat från rent är därför grundläggande för en god arbetsmiljö.

Friska brandmän beskrivs bäst som ett flöde där material och människor rengörs på ett säkert sätt. Grundtanken är att kontaminerat material aldrig ska blandas med rent material.

⁷ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

⁸ Länk till skrift från MSB *Friska brandmän*: <https://rib.msb.se/filer/pdf/27476.pdf>

Efter en insats ska flödet starta vid ett lastintag för kontaminerat material och spillmaterial. Inkommande kontaminerat brandmaterial (till exempel rökdykningsutrustning, slang), larmkläder, fordon och personal ska ha förutsättningar att sorteras och behandlas enligt följande:

- Brandmän: Kontaminerade larmkläder tas av på skadeplats och packas säkert innan hemfärd.
- Brandslang: Paketeras för transport till central slangtvätt.
- Räddningsarmaturer: Rengörs och torkas på golvet i tvätthallen => Rent gods lämnas till förråd för räddningsmaterial.
- Räddningsfordon: Töms på sopor och kontaminerat material => Körs till tvätthall => Körs till vagnhall och fylls på med nytt material.
- Larmkläder: Rengörs på stationen/värnet i tvättflöde för larmkläder.
- Rökdykarutrustning: Rengörs på plats på heltidsstationer, paketeras för transport till central hantering när den kommer från deltidsstationer. Värn rökdyker ej. Förs genom tvättflöde för rökdykning och vidare till verkstad för rökdykning för kvalitetskontroll och påfyllnad.
- Sopor: Kontaminerat material lämnas i miljöcontainer.

Nödvändiga funktioner:

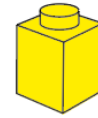
- Lastintag för kontaminerat material och kläder
- Tvättrum med anpassade torkmöjligheter för larmkläder
- Tvättrum med anpassade torkmöjligheter för rökdykutrustning
- Klädvårdsrum

Viktiga samband:

- Omklädningsrum med dusch och bastu enligt social byggnorm
- Soprum
- Miljöcontainer

Ovan beskrivna funktioner ska i det stora hela finnas på såväl deltidsstation som värn. Funktionerna behöver finnas men anpassas efter storlek på styrkan och närhet till närmaste heltidsstation. Deltidstyrkorna rökdyker, men det gör inte värnstyrkan.

Rökdykarutrustning tvättas, servas och fylls på för deltidstationerna på närmaste heltidsstation.

Verkstad, förråd och förvaring räddningsmaterial

Som redan nämnts innehåller räddningstjänstens verksamhet mycket logistik. Vid insatser ska allt material finnas redo i fordon, förråd och omklädningsrum. Efter insats ska allt rengöras/tvättas samt kvalitetskontrolleras inför nästa gång. En brandstation⁹ inom SBFF har ifrån fem insatser per dag och neråt, för vilka material behöver finnas nära tillhands. SBFF har en systematik med centralinköp och centralförråd för förbundet. Till exempel är Nynäshamns heltidsstation ansvarig för inköp och lagerhållning kläder för hela förbundet. Viss utrustning behöver ändå finnas i mindre uppsättning på varje station för att skapa en robust verksamhet. I händelse av stopp i logistikflödet ska varje station och värn klara sig utan leverans 14 dagar¹⁰. MSB överväger ändra rekommendationen och att räddningstjänsten ska kunna vara självförsörjande längre än de nu gällande 14 dagarna. Förbundets bedömning är att lagerhållning av räddningsmaterial (slangar, strålrör etcetera) behövs för ännu längre tid, upp till tre veckor. Sängkläder är oväsentligt, däremot behöver förbundet ta höjd för förnödenheter i form av vatten, mat, drivmedel och el för upptill tre månader.

Förrådet behöver inte vara ett enskilt rum, det kan i vissa fall vara mer lämpligt att förvaring sker i öppna lagerhyllor i exempelvis vagnhallen.

Beroende på brandstationens belägenhet, specialkompetens eller andra faktorer kan olika typer av verkstadsutrymme och förråd/förvaring behövas. De ordinarie verkstäder/förråden som ska finnas på varje station är:

- Verkstad rökdykning (endast heltidsstation)
 - Kompressorrum rökdykning (endast heltidsstation)
- Dagförråd
- Slangförråd
- Sjukvårdsförråd

⁹ Sbff verksamhetsdata 2022.

¹⁰ Dagens rekommendation från MSB

- Förråd vattenräddning
- Klädförråd (Stationskläder samt larmkläder)
- Fastighetsförråd
- Linneförråd (endast heltidsstation)
- Förråd specialkompetens
- Förråd vinter-/sommardäck

Nödvändiga funktioner:

- Överblickbart förvarningssystem
- Förvaring anpassat efter typ av gods

Viktiga samband:

- Dag- och slangförråd bör ligga i nära anslutning till vagnhall.
- Samtliga förråd bör ligga så nära godsmottagningen som möjligt.
- Verkstäder för olika specialkompetenser bör samlokaliseras med förråd för samma specialkompetens.
- Linne- och klädförråd bör ligga i rena ytor (inte direkt anslutning till vagnhall).

Ovan beskrivna förråd ska i det stora hela finnas på såväl deltidsstation som värn. Förråd behöver finnas men anpassas efter storlek på styrkan och närhet till närmaste heltidsstation. Deltidstyrkorna rökdyker, men de gör inte värnstyrkan. Rökdykarutrustning tvättas, servas och fylls på för deltidsstationerna på närmaste heltidsstation. Varken deltidsstyrkan eller värnstyrkan övernattar på stationen som en del av passet därför har dessa inga logement och behöver således inga linneförråd.

Personalytor

En brandman utför räddningsuppdrag vid olika typer av incidenter såsom exempelvis brand, trafikolyckor och översvämningar. Heltidsstationerna är bemannade dygnet runt, alla dagar på året och ytor för mat, vila och sömn behöver finnas. På deltidsstationerna är brandmännen i beredskap utanför brandstationen dygnets alla timmar. Flöden för personal från ankomst till stationsnära parkering till sittandes i utryckningsfordon kräver en annan typ av utformning i deltidsstation jämfört med heltidsstation. För de som är knutna till ett brandvärn finns ingen schemalagd tid på stationen, de vistas endast på stationen i samband med insats, övning och materialvård.

Då arbetet som brandman är fysiskt krävande, krävs det att personalen är i god kondition. Fysisk träning är därför viktig. Som brandman övar och utbildar man sig teoretiskt och praktiskt varje dag för att på bästa sätt klara av de uppdrag räddningstjänsten ställs inför. Det är viktigt att brandmännen är väl förberedda när en olycka inträffar. Därför måste de även vara inövade på den utrustning de använder och ha god lokalkännedom i området de verkar i.

Även administrativa arbetsuppgifter ingår i arbetet som brandman. Det behöver finnas utrymme för kontorsarbete, gruppmöten och samlingar med arbetsgruppen. För att särskilja de olika personalytorna delar SBFF in dem i följande kategorier:

- Kontorsyta
- Yta för personal- och egenvård
- Yta för förtäring och återhämtning
- Yta för nattvila (gäller enbart heltidsstationer)

Nödvändiga funktioner:

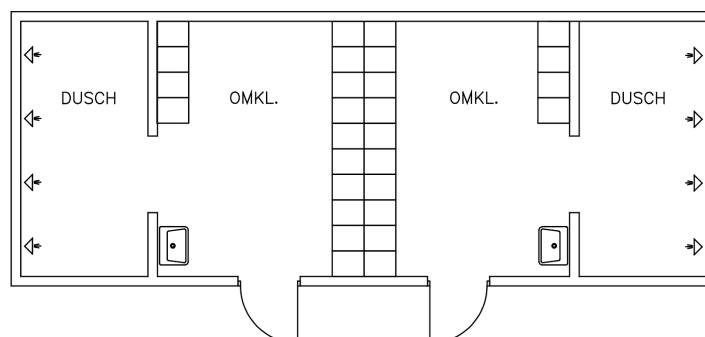
- Kontorsplatser för 1 distriktschef + 1 insatsledare + 1 styrkeledare + 25 % av aktiv brandstyrka¹¹
- Konferensrum
- Omklädningsrum med dusch och bastu för dam/herr med möjlighet till förvaring av stationskläder, fys-kläder samt personliga tillhörigheter.
- Rum för stationsnära motion och fysiktester, styrka och kondition
- Tvättrum med anpassade torkmöjligheter för stationskläder och fys-kläder
- Matrum med kök och utrymme för markan (markan används för självbetjäning av proviant dygnet runt) samt personlig förvaring av mat.
- Rum för paus och återhämtning.
- Rum för nattvila med möjlighet till personliga sängskåp.

Viktiga samband:

- Omklädningsrum larmkläder
 - Vid larm på heltidsstation ska tjänstgörande styrka ta sig till omklädningsrum/område med larmkläder, ekipera sig för uppdrag, ta sig vidare till räddningsfordon samt vidare ut ur porten. Allt inom 90 sekunder (den så kallade anspänningstiden). Styrkan kan finnas i samtliga ovan nämnda utrymnen när larmet går och behöver då snabbt ta sig till vagnhallen.

Att tänka på, Social byggnorm in räddningstjänsten!

Traditionellt har yrket utövats av enbart män och spår av detta syns fortfarande i förbundets lokaler. Omklädningsrum för damer har byggts till i efterhand och är på flera stationer inte ändamålsenliga eller tillräckligt stora. På Ekerö har omklädningsrummet byggts om i en mer flexibel lösning med ett stort omklädningsrum avgränsat med skåp i mitten. Detta ger både överhörning mellan rummen och skapar möjlighet till samtal trots okulär avskildhet.

¹¹ Förbundet arbetar med digitala arkiv. Förvaring av kontorsmaterial behöver finnas.

Framtidens omklädningsrum ska skapas i denna flexibla anda och utgå ifrån en jämnvikt mellan könen. Gemensam bastu är att rekommendera. Det sätt att bygga på, och som användes på Ekerö, för att utforma omklädningsrummets funktionalitet, är förenligt med konceptet *Social byggnorm i räddningstjänsten*.

En deltidstation har samma behov som en heltidsstation i mångt och mycket. Justering av funktioner behöver ske då deltidstyrkan inte har förlagd arbetstid nattetid och övernattar inte på stationen som en del av passet. Därför behöver deltidstationen inget logement.

För de som är knutna till ett brandvårn finns ingen schemalagd tid på stationen, de vistas endast på stationen i samband med insats, övning och materialvård. Personalytor som behövs är endast ett fåtal.

- Pentry med sittplats för styrkan
- Omklädningsrum med dusch och bastu samt toa (se även avsnitt *Friska brandmän*)
- Liten yta för kontorsarbetet

Stationsnära övning

Samtliga stationer, heltid som deltid och vårn, har i olika grad behov av plats för stationsnära övning. En viktig del av räddningstjänsten är att öva under passet och i närmiljön. I dag har förbundet en större övningsplats i Botkyrka men för enklare och mindre övningar och tester behöver det också finnas utrymme i anslutning till stationen.

Ytan framför vagnhallen kan med fördel används för stationsnära övning. Om andra ytor kan nyttjas så kan övningsmaterial få ligga framme och minskar ställtiderna i övningsmomentet. Ytan nyttjas för övning och funktionstester för i stort sett alla moment som krävs. Exempelvis slangutlägg, test av pumpar och annan utrustning, såg- och klippövningar, stegresning, lyftövningar eller att lastväxla flak. Även det årliga fysiktestet med arbetsbana utförs stationsnära.

Ytan bör vara så stor att samtliga fordon och efterfordon får plats samtidigt. En släckbil med efterfordon ska med lätthet kunna stå parkerad framför porten utan att störa annan trafik eller verksamhet. Ekipaget ska också ha manöverutrymme för att svänga runt och backa in i vagnhallen.

Nödvändiga funktioner:

- Hårdgjord yta
- Uteförråd/eller förråd med access utifrån för material som används i övningsmoment.
- God dagvattenavrinning
- Värmslingor (ej nödvändigt, men ett önskemål av säkerhetsskäl)
- Tillgång till el
- Tillgång till brandpost

Viktiga samband:

- Ytan för stationsnära övning bör ligga i anslutning till stationen för att upprätthålla anspänningstider.
- Förrådsbyggnader bör kunna nyttjas flexibelt och vara belägna i närhet till ytan för stationsnära övning.

Vissa moment av stationsnära övning kan skapa ljud och lukt som kan upplevas av omkringliggande boende och verksamheter som störande. Kan detta beaktas i lokalisering är det önskvärt.

Samma funktioner och ytor för stationsnära övning gäller även deltidstation.

På värnen räcker en yta om cirka 30–40 kvm, asfalterad. Samma funktioner behöver dock finnas då de övar på samtliga moment utan vattenräddning, elsäkerhet och rökdykning.

Specialkompetenser

- funktioner och samband

SBFF är idag organiserade utifrån en standardkompetens med tillhörande rumsfunktion som finns på varje brandstation. För att skapa en bra grund för olika typer av spetskompetens har de olika heltidsstationerna ansvar för olika specialkompetenser så som exempelvis kemisk olycka räddning eller slangtvätt.

Nedan beskrivs kort dessa specialkompetenser samt vilka fysiska funktioner och samband som krävs på aktuell station för att upprätthålla förmåga och material.

Externutbildning/kommunutbildning

Aktuell station: Alla heltidsstationer

Samtliga heltidsstationer erbjuder utbildningar till så väl kommuner som företag och privatpersoner. Den främsta målgruppen är medlemskommunerna och till dessa ges utbildningar inom exempelvis Systematiskt Brandskyddsarbete eller Hjärt-Lung-räddning.

Nödvändiga funktioner:

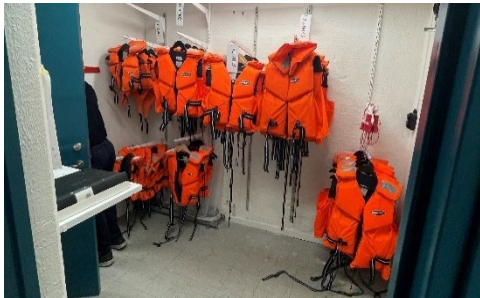
- Lektionssal för cirka 50 personer i biosittning.
- Publika och tillgängliga ytor så som kapprum och toalett.
 - Gärna med lättillgänglig kaffestation.
- Extra förråd/utrymme för förvaring kursmaterial.

Viktiga samband

- Närhet till tillgänglig entré.
- Verksamheten bör särskiljas från personalytor och andra ytor som kan innehålla känslig utrustning eller information.

Uthyrning flytvästar

Aktuell station: Alla heltidsstationer

Samtliga heltidsstationer erbjuder uthyrning av flytvästar till allmänheten. Funktionen kräver förrådsutrymme i del av lokalen där allmänheten kan få tillträde till utifrån ett säkerhetsperspektiv.

Nödvändiga funktioner:

- Extra förråd/utrymme för förvaring och administration.

Viktiga samband

- Närhet till entré och publika ytor.

Centralförråd SBFF

Aktuell station: Nedanstående heltidsstationer

Med centralförråd avses att en viss station har lagerföring av förbundsgemensamt material. Material levereras från leverantör till dessa centralförråd. Från centralförråd sker intern distribution till stationer med egen transportör.

- Beklädnadsförråd: Nynäshamn
- Brandmaterial: Huddinge
- Fastighetsförråd: Haninge
- Fordonsdelar och efterfordon: Haninge
- Linne/sängkläder: Södertälje
- Rökskydd: Södertälje
- Sjukvårdsförråd: Haninge
- Slang: Nynäshamn

Nödvändiga funktioner:

- Extra förråd/utrymme för förvaring och administration.

Viktiga samband

- Närhet till godsmottagning.

Räddningsklättring

Aktuell station: Tyresö heltidsstation

Räddningsklättring är en metod och ett sätt att snabbt nå fram till otillgängliga platser för att ta hand om personer som behöver hjälp. Räddningsklättring används till exempel vid olyckor på höjd, under mark, i trånga utrymmen, på tak, i vindkraftverk eller i svår terräng. Detta är en regionsgemensam kompetens hos SBFF. Utöver detta ingår SBFF:s räddningsklättringsfunktion i MSB:s nationella förstärkningsresurs.

Nödvändiga funktioner:

- Extra förråd för klättringsutrustning.
- Plats i garage för släpkärra som används vid räddningsinsatser.
- Möjlighet för stationsnära övning.

Djurräddning

Aktuell station: Ekerö heltidsstation

Kompetensen att rädda framför allt egendom så som exempelvis tamboskap. Det kan handla om kor som har sjunkit i lera. Detta är en regionsgemensam kompetens som finns hos SBFF.

Nödvändiga funktioner:

- Förrådsutrymme för räddningsmaterial.
- Plats i vagnhall för flakburen bandvagn.

Tung räddning

Aktuell station: Haninge heltidsstation

Tung räddning avser förmåga att vid trafikolyckor lyfta, stabilisera och vända tunga fordon.

Nödvändiga funktioner:

- Plats i vagnhall för lastväxlarburen container med material för tung räddning.

- Möjlighet för stationsnära övning.

Kemisk olycka

Aktuell station: Botkyrka heltidsstation

Kompetens gällande hantering av kemisk olycka är en utökad regionsgemensam förmåga för hantering av CBRN-olyckor (chemical, biological, radioactive, nuclear).

Nödvändiga funktioner:

- Plats i vagnhall för lastväxlarburen container med material.
- Förrådsutrymme för skyddsdräkter och material.
- Möjlighet för stationsnära övning.

Radio- och sambandsteknik

Aktuell station: Haninge heltidsstation

Kompetens gällande hantering av förbundets radio- och sambandsteknik i allt från med installation, drift samt underhåll.

Nödvändiga funktioner:

- Verkstadsyta
- Förrådsutrymme för utrustning och material.
- Analog mast (av robusthetsskäl).

Fordonsverkstad

Aktuell station: Haninge heltidsstation

Förbundet har en egen fordonsverkstad. Räddningsfordonen är specialbyggda med en inredning som inte är vanlig på den privata marknaden. Enheterna har komplexa installationer och system som exempelvis integrerade brandpumpar.

Verkstaden tillverkar även reservdelar och tillbehör till fordon och efterfordon samt inredning till desamma. Även service på förbundets båtar sker via den interna verkstaden.

Nödvändiga funktioner:

- Lastbilsverkstad med lyftanordning
 - Pelarlyft för lastbilar och saxlyft för personbilar
- Plåtverkstad
- Centralförråd fordonsdelar och efterfordon
- Förråd vinter-/sommardäck
- Uttag för tryckluft till fordon

- Eluttag för laddning av fordon (kabelvindor från taket)
- Avgassug
- Avrinning till oljeavskiljare
- Spilloljetank på 1 kbm
- Plats för svetsarbeten
- Plats för diverse maskiner som svarv, metallfräs, pelarborrmaskin, bockmaskin. gradsax för tillverkning av fordonsdetaljer och hållare för verktyg.
- Motordelstvätt
- Telfer i taket för tunga lyft
- Yta för arbetsbänkar
- Förstärkt säkerhetsskydd och brandskydd

Viktigt samband

- Nära tillgång till tvätthall.

Skyltverkstad

Aktuell station: Södertälje heltidsstation

Förbundet tillverkar alla sina egna skyltar, i samtliga material. Förbundet har utrustningen idag och bedömningen är att detta sparar mycket pengar då det tillverkas stora kvantiteter skyltar till så väl fordon som till stationer.

Nödvändiga funktioner:

- Verkstadsyta
- Förrådsutrymme för utrustning och material

Verkstad räddningsmaterial

Aktuell station: Tyresö heltidsstation

Flera komponenter till räddningstjänstens material är både dyra och svåra att hitta reservdelar till eller få service på. Förbundet har sin egen verkstad för att sammanföra kompetens inom området samt vara självförsörjande som en åtgärd för att öka robustheten inom området.

Nödvändiga funktioner:

- Verkstadsyta
- Förrådsutrymme för utrustning och material

Räddnings-/Larmcentralen (RC)

Aktuell station: Lindvreten dagtidsstation

Räddningscentralen Öst är en larm- och ledningscentral som drivs av SBFF. Via den larmas och leds räddningsstyrkor från så väl SBFF¹², Sörmlandskustens räddningstjänst¹³ samt räddningstjänsterna i Eskilstuna, Flen och Strängnäs i ett gemensamt ledningssystem.

Räddnings-/Larmcentralen (RC) är bemannad dygnet runt och vid en insats har räddningscentralen den övergripande lägesbilden av händelsen och eventuella samtida händelser i området och kan fördela resurser därefter.

På Räddnings-/Larmcentralen (RC) finns även så kallade *Kommunal säkerhet*. Den övervakar bland annat inbrottslarm, personlarm, hisslarm och annan kameraövervakning inom medlemskommunernas område.

Räddnings-/Larmcentralen (RC) har krav om att vara logiskt och fysiskt separerad från omvärlden. Verksamheten omfattas i egenskap av samhällsviktig verksamhet av säkerhetsskyddslagen och skall därmed ha det säkerhetsskydd som behövs med hänsyn till verksamhetens art, omfattning och övriga omständigheter. Säkerhetsskydd handlar bland annat om att skydda de verksamheter och fastigheter inom förbundet som är av betydelse för Sveriges säkerhet mot spioneri, sabotage, terroristbrott och vissa andra hot.

Nödvändiga funktioner:

- Funktionell larmbordsyta
- Tekniskt utrymme
- Stabsutrymme
- Logement
- Yta för förtäring och återhämtning
- Egen avbrottsfri reservkraft
- Egen ventilation samt vatten och avlopp
- Avlyssningssäkert
- Insynsskyddat

Drönarövervakning

Aktuell station: Nacka heltidsstation

Kompetens gällande hantering av förbundets teknik och hantering av drönare. Stationen hanterar i allt från med installation, drift och underhåll samt upprätthåller kompetens i övervakning och sök via drönare.

¹² Här ingår kommunerna Botkyrka, Ekerö, Haninge, Huddinge, Nacka, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Södertälje och Tyresö.

¹³ Här ingår kommunerna Gnesta, Trosa, Nyköping och Oxelösund.

Nödvändiga funktioner:

- Verkstadsyta
- Förrådsutrymme för utrustning och material
- Plats i vagnhall för specialutrustad bil (personbil)
- Möjlighet till stationsnära övning

Slangtvätt

Aktuell station: Nynäshamns heltidsstation

Kontaminerad slang kommer till den centrala slängtvätten för tvätt, torkning samt kvalitetskontroll, skadad slang lagas. Slangtvätt finns kvar även på Huddinge och Haninge brandstationer. Dessa kan användas som stödresurser till Nynäshamn vid hög belastning av slangtvätt till exempel under skogsbrandsäsong. Ingen vidare utveckling av utrustning sker dock på dessa stationer.

Nödvändiga funktioner:

- Slangtvättmaskin
 - ytmått cirka 4 x 6 m inklusive arbetsyta
- Ljudisolering av slangtvättens rum
- Punktutsug för att ventileras slangkar med doppvärmare (vid slangtvättens start)
- Slangtorkrum
- Slangverkstad, arbetsbänk och maskiner för lagning med mera (kan vara i samma rum som slangtvätten)
- Förrådsutrymme för utrustning och material
- Förrådsutrymme för slang (se funktion centralförråd)

Viktiga samband

- Närhet till lastintag för kontaminerad slang.
- Närhet till godsmottagning för distribution av tvättad slang till samtliga stationer.

Förstärkningsresurs (allmän)

Aktuell station: Ekerö heltidsstation

Allmän materialresurs för stöd vid större insats. I containern finns räddningsmaterial som exempelvis skumvätska och slang. Ger möjlighet till påfyllning av materialresurser på skadeplats vid en större eller långvarig insats.

Nödvändiga funktioner:

- Plats i vagnhall för lastväxlarburen container med räddningsmaterial.

Skogsbrandsresurs

Aktuell station: Huddinge heltidsstation samt Haninge heltidsstation

Materialresurs för stöd vid skogsbrand. Ger möjlighet till påfyllning av materialresurser på skadeplats vid en större eller långvarig skogsbrand.

Nödvändiga funktioner:

- Plats i vagnhall för lastväxlarburen container med räddningsmaterial kopplat till skogsbrand.

Hög riskmiljö, förstärkningsresurs

Aktuell station: Huddinge heltidsstation

Materialresurs för stöd vid större insats. I containern finns andningskyddsdepå som möjliggör påfyllning av syrgas på skedplats samt räddningsmaterial för en för mer komplex miljö som exempelvis en större skogsbrand.

Nödvändiga funktioner:

- Plats i vagnhall för lastväxlarburen container med räddningsmaterial.

Katastrofenhet förstärkningsresurs

Aktuell station: Huddinge heltidsstation

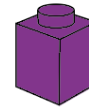
Materialresurs för katastrofer som är en utökad regionsgemensam¹⁴ förmåga för hantering och stöd vid större insats. I containern exempelvis finns tält, filter, sjukvårdsutrustning.

Nödvändiga funktioner:

- Plats i vagnhall för lastväxlarburen container.

¹⁴ Ingår i Sjukvårdsregion Stockholms samlade förstärkningsresurs.

Teknik i en räddningsfastighet

Robusthet är ett brett begrepp som kan tillämpas på såväl övergripande samhällsnivå som enskilda organisationer, funktioner och system. Vad som menas med att något är robust är dess förmåga att motstå störningar till följd av såväl inre som yttre påverkan.

Det är viktigt att SBFF som organisation är förberedda på att kunna hantera händelser när de inträffar. För detta krävs att förbundet har tekniska stödsystem som fungerar så som exempelvis en robust stationsbyggnad eller tryggad elförsörjning.

Nedan följer rekommendationer när nya brandstationer ska byggas eller befintliga ska byggas om. Varje enskilt byggprojekt har sina förutsättningar, men om andra val görs än de som SBFF förslår behöver det framgå i underlag varför, så att undantag kan konsekvensbedömas och kommuniceras inom förbundet och till medlemskommunerna då detta kan bli kostnadsdrivande.

Byggnad

Tak

Nyproduktion kan med fördel i första hand ha sedumtak, i andra hand är plåt att föredra. Sedumtak ger förutom en mer hållbar situation kring dagvatten och andra miljöaspekter, också ett naturligt kamouflage till byggnaden för exempelvis flygfoton. Sedumtak genererar dock ett högre underhåll, vilket andrahandsalternativet plåt inte ger.

Fasad

Vid nyproduktion ska byggnadernas fasader bestå av material som är beständigt mot skadegörelse och brand samt låg nivå av underhåll. Utförs med fördel i tegel, betong, fibercementskivor eller liknande.

Invändiga ytskikt

Invändiga ytskikt ska utföras i material som är beständiga för verksamhet dygnet runt, året runt och kräver en låg nivå av underhåll. I gemensamhetsytor så som personalrum och kök lämpar sig exempelvis linoleum eller plastmatta. Korridorer och trapphus utförs i klinker eller betong/stenmaterial. Väggar ska vara målade. Våtrum utförs i klinker och kakel.

Uppvärmning/elförsörjning

För att uppnå robusthet i uppvärmningen av stationer och värn är bergvärme att föredra. Systemet är ett slutet system och inte beroende av extern leverans så som exempelvis fjärrvärme. För mindre värn kan en värmeväxlare vara att föredra då installationskostnaderna för bergvärme är högre. Systemet kan med fördel även kompletteras med solcellanläggning.

Reservkraft

Samtliga stationer och värn ska ha möjlighet till reservkraft. På heltid- och deltidstationer ska en fast installation finnas för reservkraft samt utarbetad plan för drivmedel. Värnen klarar sig med en mobil enhet, men det är av vikt att det finns försörjning av drivmedel för drift. Det är som viktigast att det finns reservkraft när SBFF har de svårast förutsättningarna exempelvis vid olycka eller förhöjd beredskap.

Ventilation

Ventilationssystem ska utformas som FTX¹⁵ med värmeväxlare som ger hög grad av energiåtervinning samtidigt som den säkerställer att förorenad luft inte riskerar att överföras till tilluften. Vissa delar av lokalerna ska ha separat frånluft eller punktutsug till exempel avgasutsug i vagnhall och punktutsug i slangvätt.

Styrning av ventilation kan med fördel ske via närvarostyrning i utvalda delar av lokalerna exempelvis logementsdel.

IT-struktur

SBFF önskar att stationer och värn byggs så att IT-strukturen finns i ett avskilt teknikrum som också är egen brandcell. Utformning av IT-utrymmen ska utföras så att rummen uppfyller aktuella krav och behov, samt i möjligaste mån inkludera reservkapacitet för framtida verksamhetsbehov. Även möjlighet till att i framtiden ändra skyddsklass av rummen ska tas i beaktande vid projektering.

Vägar in för fiber och för reservkraft skall om möjligt ha egen markservis in i fastigheten.

Städrum

Städrum ska finnas på varje våningsplan. Utrymme för städvagn, utslagsvask och materialförvaring.

Utemiljö

Avfallshantering

Avfallshantering bör finnas i avfallsrum i stationen eller avfallshus i direkt anslutning till stationen. Vid stationen behöver utrymme finnas för avfallshantering för följande fraktioner:

- Restavfall
- Matavfall
- Wellpapp
- Papper
- Glas
- Metall

¹⁵ fläktstyrt till- och frånluftssystem med värmeåtervinning

- Plast

Farligt avfall

Möjlighet till sortering av farligt avfall utförs med fördel med hjälp av en så kallad miljöcontainer som placeras utomhus. Miljöcontainern töms av avfallsbolaget vilket minimerar verksamhetens hantering. Exempel på fraktioner:

- Ljuskällor
- Kemikalier
- Små batterier
- Aerosoler

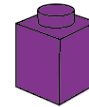
Teknisk för vattenrening

Möjlighet och yta för teknisk vattenrening av smutsigt vatten som uppkommer inom verksamheten, exempelvis vatten från tvätthall.

Personal- och besöksparkering

Vid stationen behövs utomhusparkeringsplatser för personal och besökare. Laddplats för elbilar behövs för förbundets personbilar som är av typen laddhybrid eller elbil.

Miljö i en räddningsfastighet

SBFF är sedan 2019 miljöcertifierade enligt ISO 14001:2015. Genom aktivt arbete med förbundets miljöledningssystem finns kunskap om hur verksamheten påverkar miljön.

Vid planering av nybyggnation bör ett miljöprogram för byggprojektet tas fram som utgår ifrån det certifieringssystem för miljöbyggande samt miljölagstiftning som SBFF använder sig av, Sunda Hus.

Krav i miljöprogrammet kan vara:

- Energieffektiv byggnad
- Hälsosam innemiljö
- Miljöanpassade krav på produkter som infogas i byggnaden
- Sorterat avfall och mindre avfall efter kretsloppsrådets riktlinjer

I en nära framtid kommer vårt livsmedel dricksvatten att bli kostsamt. De krav som ställs på PFAS rening av dricksvatten gör att förbundet måste se över tillgång till släckvatten. Att samla upp regnvatten skulle då kunna vara en bra lösning och yta för detta bör reserveras i utemiljön.

Säkerhet i en räddningsfastighet

Säkerhet på förbundets fastigheter ska verka för att förebygga och förhindra skadegörelse, tillgrepp och obehörig åtkomst och tillträde. Det ska också förebygga risk för otrygghet för personal och besökare och förhindra risk för skada och förlust på förbundets egendom och lokaler genom exempelvis brand, vatten eller miljöpåverkan.

Fysisk säkerhet består av flera säkerhetsåtgärder inom byggnadsteknik, mekaniskt inbrottskydd och säkerhetsteknik som tillsammans förebygger, förhindrar, försvårar, upptäcker och hanterar negativa händelser kopplat till obehörigt tillträde och skadlig inverkan. Det ställs även krav på att åtgärderna inte strider mot lagar och andra författningar.

Upptäckande skyddsåtgärder

Samtliga fastigheter ska, om kameralagstiftning så tillåter, inneha tekniskt övervakningssystem i form av kamerabevakning kopplat till certifierad larmcentral som ett komplement till yttre skalskydd. Stationer som värn skall inneha teknisk övervakning såsom kameraövervakning eller motsvarande av utkörningsportar vid larm.

Heltidsstationer skall vara utrustade med låsbart skåp för dator/mobil detta för att möjliggöra avlyssningssäkra möten.

Försvårande skyddsåtgärder

Samtliga fastigheter skall vara utrustade med försvårande åtgärd i form av yttre skalskydd såsom stängsel som inhägnar hela markytan inklusive stationsnäraövningsplats. Grindar ska ha uppkoppling mot Räddningscentralen för öppning/stängning vid larm.

Samtliga brandstationer skall vara utrustade med kassaskåp för hantering av kundutrustning. Kassaskåp skall vara uppkopplat mot Räddningscentralen för öppning och stängning vid larm.

Samtliga fastigheter skall vara utrustade med separat inbrottslarm som innefattar brytlarm, glaskrosslarm och rörelselarm, dessa ska vara uppkopplade mot Räddningscentralen. Hänsyn skall tas vid installation att verksamhet som pågår dygnet runt i på heltidsstationer och att personal vid larmhändelse inte har möjlighet att koppla på/koppla ifrån inbrottslarm.

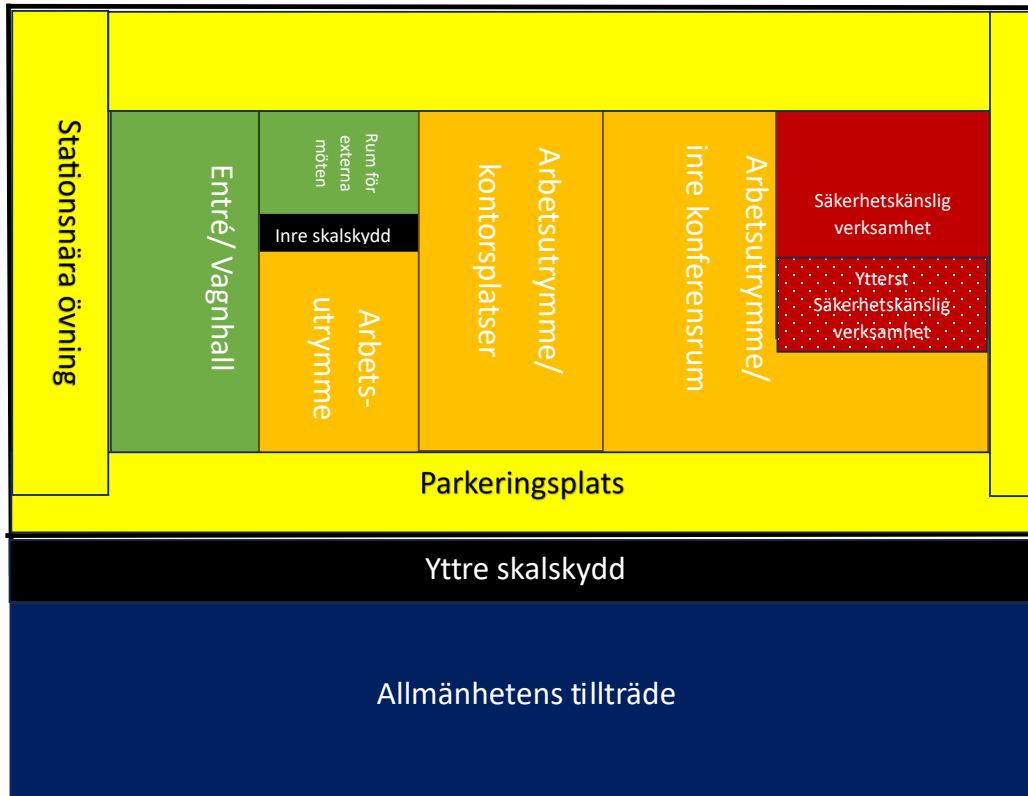
Yttre fastighets säkerhet

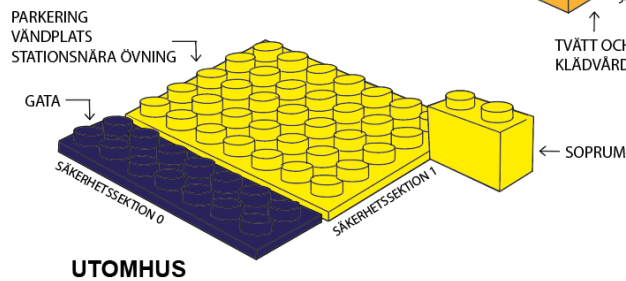
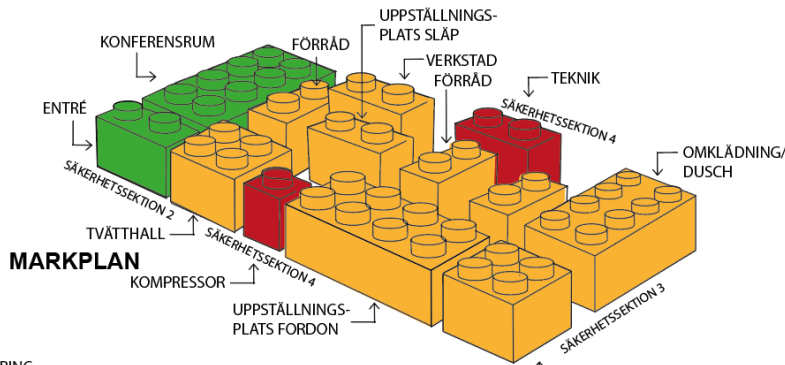
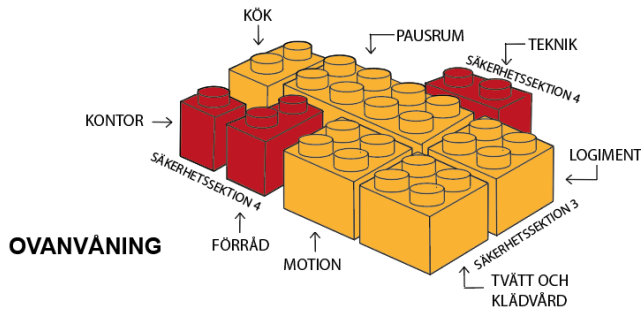
Skalskydd förekommer främst i form av olika slags lås och larm, men kan även utgöras av kamerabevakning och personell bevakning. Skalskyddet får samtidigt inte bli så omfattande att det upplevs som ett hinder i verksamheten eller rentav ett hot i stället för ett skydd.

Samtliga stationer och värn ska ha ett skalskydd lämpligt och utformat för objektet.

Inre fastighetssäkerhet

Samtliga fastigheter skall utformas med hänsyn tagen till inre säkerhet kallad zonindelning. Detta innebär att säkerställa personflöde av behöriga och obehöriga inom fastigheten med hjälp av behörighetsstyrd passagesystem.

SEKTION 0

Avser yta utanför verksamhetens egen yta dit all allmänhet har fritt tillträde. Exempel på detta kan vara gångväg.

SEKTION 1

Avser yta innanför yttre skalskydd (grindar/staket) där allmänhet har tillträde efter att utan identifikations/behörighetskontroll blivit inläppta. Exempel på detta kan vara verksamhetens parkeringsplats.

SEKTION 2

Avser yta innanför yttre skalskydd, men utanför inre skalskydd där besökare har tillträde utan identifikationskontroll men mottagen av behörig personal. Krav på medföljande behörig personal föreligger ej. Exempel på detta kan vara entré/yttre konferensrum/ yttre toalett.

Sektion 3

Avser yta där besökare har tillträde endast med medföljande behörig personal. Samtliga anställda har behörighet till dessa ytor. Exempel på detta kan vara arbetsutrymmen som ej är säkerhetsklassificerade/ lunchrum/korridor/ vagnhall/inre konferensrum

Sektion 4

Avser yta där besökare ej har tillträde (dock vissa säkerhetsklassificerade entreprenörer). Endast vissa säkerhetsklassificerade behöriga anställda har tillträde till dessa ytor. Exempel på detta kan vara teknikrum, kompressorrum, arkivrum

Sektion 5

Avser yta där besökare ej har tillträde. Endast vissa med högre säkerhetsklassificering och övrig bakgrunds kontroll har tillträde till dessa ytor. Exempel på detta kan vara kassaskåp och rum därtill, serverrum

Hanterande skyddsåtgärder

Fysisk säkerhet innebär att förebygga att obehöriga får tillträde till förbundets byggnader, övriga utrymmen och andra anläggningar eller objekt där de kan få tillgång till skyddsvärda tillgångar. Fysisk säkerhet ska också förebygga skadlig inverkan på sådana utrymmen, byggnader, anläggningar eller objekt. Fysisk säkerhet omfattar ett tillräckligt skydd mot intrång som kan bestå av områdesskydd, mekaniskt skydd, passagesystem samt larm. Tillträdesbegränsning till fastighet såväl som inom fastighet för olika personalkategorier samt utomstående ingår även inom ramen för fysisk säkerhet.

Säkerhetsskydd

SBFF omfattas i egenskap av samhällsviktig verksamhet av säkerhetsskyddslagen och skall därmed ha det säkerhetsskydd som behövs med hänsyn till verksamhetens art, omfattning och övriga omständigheter. Säkerhetsskydd handlar b.l.a om att skydda de verksamheter och fastigheter inom förbundet som är av betydelse för Sveriges säkerhet mot spioneri, sabotage, terroristbrott och vissa andra hot.

Brandskydd/SBA

Det systematiska brand- och säkerhetsarbetet ska skapa förutsättningar för att förbundet att nå uppsatta mål och öka förmågan att hantera risker, förebygga och hantera oönskade händelser, samt upprätthålla verksamheten vid kriser.

Förbundet skall alltid ha ett brandskydd enligt lagkrav och som anpassas efter risk- och skyddsvärdering. Exempel på detta skulle kunna vara att vid ny eller ombyggnation bygga en brandstation i bättre brandsäkert material såsom tegel och murbruk.

Samtliga fastigheter skall vara utrustade med separat brandlarm uppkopplade mot räddningscentral.

Funktioner från en svunnen tid

Nedan funktioner finns på dagens stationer och behoven har bedömts att i framtida ny- och ombyggnation som ej verksamhetskritiska.

- Stöveltvätt → görs numera på fältet.
- Stång/glidschakt → används inte på majoriteten av stationer av arbetsmiljöskäl.
- Reception → Administrativ personal är lokaliserad till Lindvreten. Det finns ingen receptionsverksamhet på övriga stationer.
- Idrottshall → Förmågan som sovsal i höjd beredskap försvinner. Viktigt är att väga in att funktionsprogrammet också förslår mer slimmade personalytor så som logement. Tillsammans ger detta ingen överkapacitet för förvaring eller sovplats för extrastyrkor vid eventuell höjd beredskap eller likdanade situationer.
- TV-rum/samkvämsrum/dagrums/uppehållsrum → Kärt barn har många namn och utrymmet har olika utformning och inredning på stationerna. Funktionsprogrammet föreslår en standardlösning som namnges som Yta för förtäring och återhämtning. Här finns yta och funktioner för matlagning och förtäring samt för yta för paus och återhämtning, typ en soffa där personal kan slå sig ner och dricka en kopp kaffe.
- Plåtverkstad → De arbeten som görs samlas förmåga på de stationer som har detta inom sin specialkompetens.
- Målarverkstad → De arbeten som görs samlas förmåga på de stationer som har detta inom sin specialkompetens.
- Snickarverkstad → De arbeten som görs samlas förmåga på de stationer som har detta inom sin specialkompetens.
- Slangtorn → Slangar torkas idag på andra sätt.
- Övningstorn → Förmågan finns på Tuna Övningsplats.
- Museiföremål/museiyta → Föremål och kunskap behöver ändå upprätthållas, men dedikerade ytor ska inte skapas utifrån detta syfte.
- Utegyms → Inne gym möter de behov och krav förbundet har.